

Revisioner i FINBK

Resumé:

I dette papir foreslås nogle revisioner i den finansielle databank finbk. Specielt foreslås det at slå databanken finbk sammen med estimationsbanken finest. Herudover anbefales det, at kilden til bolig -og erhvervsinvesteringer samt indenlandsk efterspørgsel fremover er det kvartalsvise nationalregnskab frem for - som nu - eksterne kilder. Endelig foreslås en revision af iwnz-serien.

p:\wp

Nøgleord: findan,finbk,data,finest

Med henblik på den kommende reestimation af den finansielle delmodel, foreslås det i dette papir at foretage en række (små)revisioner af databanken *finbk*. Formålet er dels at få ryddet nogle uheldige sammenhænge mellem bankerne *finbk* og *finest* af vejen, dels at forsøge at "strømline" *finbk* efter *adambk*-principper.

I *finbk* contra *finest*

I øjeblikket findes der tre kvartalsvise databanker med tilknytning til den finansielle delmodel: Den egentlige finansielle databank *finbk*, estimationsbanken *finest*, samt simulationsbanken *finsim*. *finsim* indeholder de variabler, som gør det muligt at simulere kvartalsversionen af *findan*. *finest* indeholder variabler fra *finbk* deflateret med *pytr*, samt visse reale variabler så som investeringer og indenlandsk efterspørgsel.

Problemerne med *finest* er flertallige. For det første er variabelnavnene de samme som i *finbk*, *selvom de er deflateret med pytr*. Dette medfører en oplagt risiko for misforståelser og fejltagelser, og bør rettes hurtigst muligt. For det andet er der ikke nogen fundamental forskel på *finbk*'s og *finest*'s indhold. Det drejer sig faktisk kun om de førnævnte reale variabler.

På baggrund af ovenstående foreslås det at lade *finest* afgang ved døden ved at slå den sammen med *finbk*. Dette gøres ved at lægge de reale variabler, samt *pytr* over i *finbk*. Herved går alle de deflaterede variabler umiddelbart tabt, men de findes jo implicit i *finbk*, hvis *pytr* lægges over i denne. Desuden løses det uheldige variabelnavne-problem samtidig.

II Kilder til *finbk*'s reale variabler

Som før nævnt indeholder den finansielle delmodel nogle reale variabler: Bolig- og erhvervsinvesteringer samt indenlandsk efterspørgsel. Kilden til disse har hidtil været en databank fra nationalbanken. Indførelsen af det kvartalsvise nationalregnskab åbner imidlertid for muligheden for at bruge en intern kilde, hvilket må betegnes som et fremskridt. Desuden opnås den behagelige egenskab, at de kvartalsvise reale serier i *finbk* summer til *adambk*'s tilsvarende årlige serier. Der er dog et par problemer forbundet med indførelsen af nationalregnskabet som ny kilde.

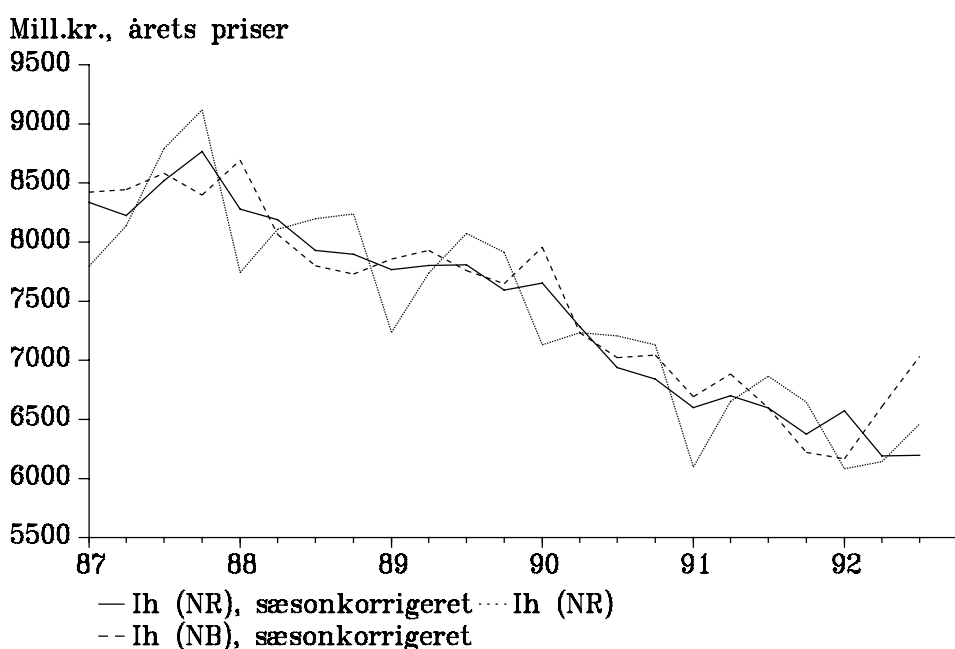
Serierne fra det kvartalsvise nationalregnskab starter i 1. kvartal 1987, så i det fald at der er signifikant forskel på nationalbankens og nationalregnskabet's tal, vil der være et brud i serierne efter 1987. Dette problem afhjælpes dog lidt, når tallene fra tilbageføringen af det kvartalsvise nationalregnskab foreligger, idet bruddet da kan lægges tidligere i perioden. Indtil videre må vi dog nøjes med tal fra nationalregnskabet fra 1987 I.

En af årsagerne til, at et brud i 1987 I må forventes er, at tallene fra nationalbanken er sæsonkorrigerede, mens tallene fra nationalregnskabet fås uden sæsonkorrektion.¹ Dette betyder, at data før 1987 og data efter 1987 vil være korrigeret hver for sig. I sagens natur er dette et problem, idet en sæsonkorrektion naturligvis bør laves på *hele* den rå serie.

Dette implicerer, at man kommer til at råde over en databank med serier, som ikke er korrigerede identisk. Hertil kommer, at det ikke er helt problemfrit at foretage selve sæsonkorrektionen af nationalregnskabets tal, idet man korrigerer en serie over en relativ kort periode (1987 I - 1992 III).

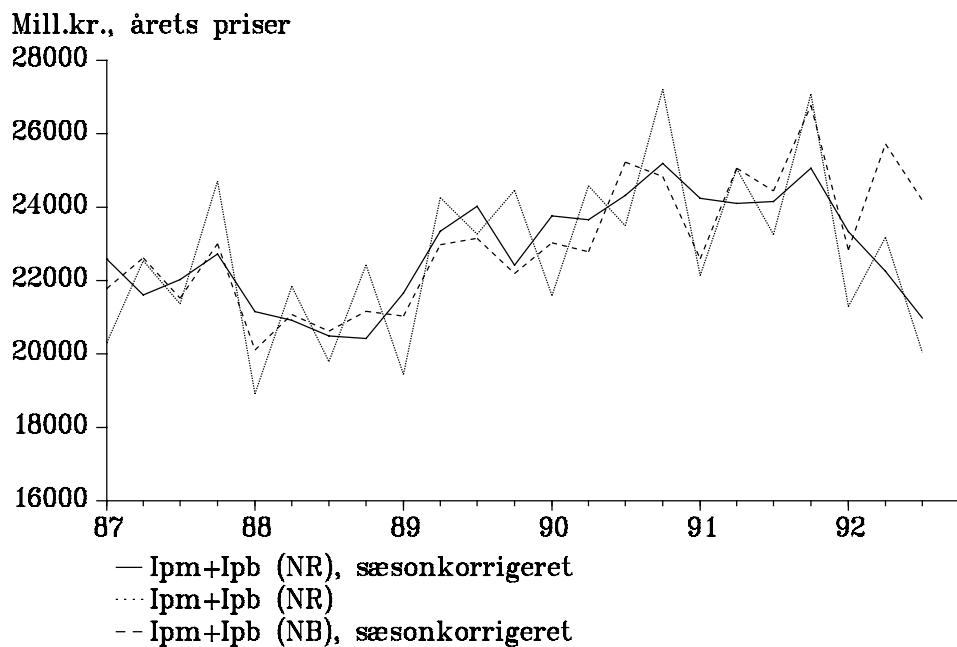
I det følgende vises figurer af investeringer, indenlandsk efterspørgsel, samt deflator for indenlandsk efterspørgsel. Det bør her ihukkommes, at det ikke er investeringsniveauet, som benyttes i finbk, men derimod de *kumulerede* investeringer. De sæsonkorrigerede serier er beregnet ved hjælp af AREMOS's X11-kommando.

Figur 1. Boliginvesteringer fra nationalbanken (NB) og nationalregnskabet (NR)

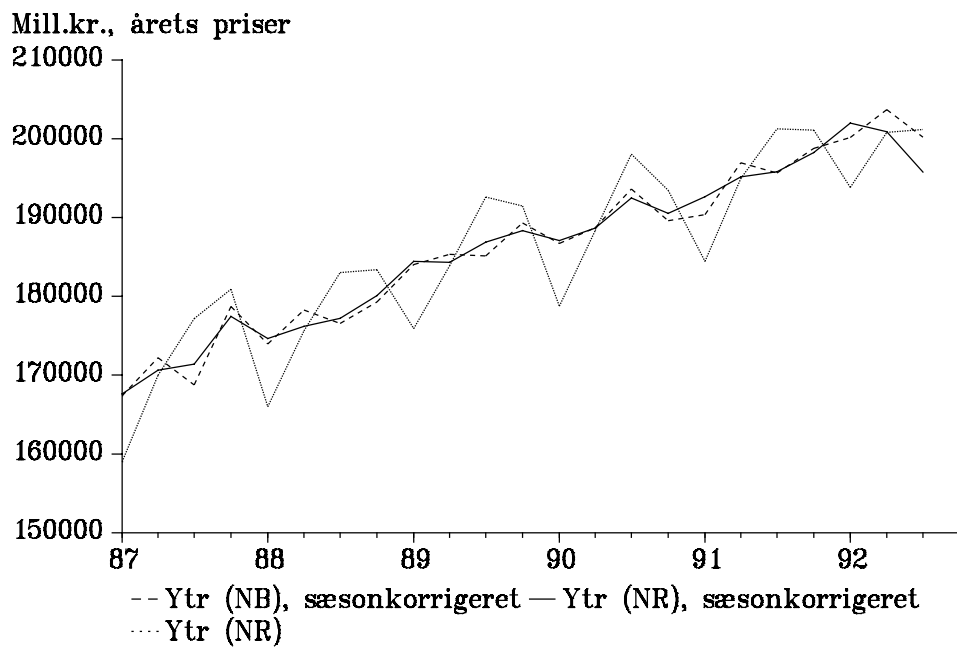

¹Nationalregnskabet offentliggør faktisk også sæsonkorrigerede tal, indtil videre dog kun for forsyningsbalancens hovedposter. Se s.28 i *Statistisk månedsoversigt 1993: Supplement*.

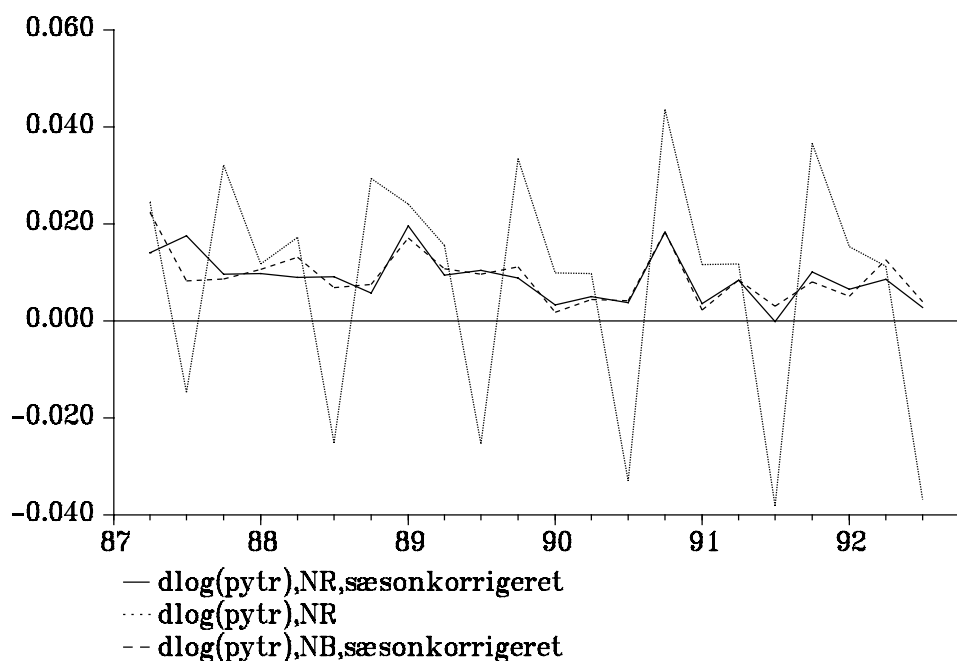
Figur 2. Priv. investeringer fra nationalbanken (NB) og nationalregnskabet (NR)

Figur 3. Serier for indenlandsk efterspørgsel fra nationalbanken (NB) og nationalregnskabet (NR)

Figur 4. Deflator for indenlandsk efterspørgsel fra nationalbanken (NB) og nationalregnskabet (NR), logaritmiske ændringer

Der er ikke nogen trendmæssig forskel på nationalregnskabet og nationalbankens serier. Derimod er der for investeringernes vedkommende en vis forskel på de kortsigtede svingninger (kvartal til kvartal) i de to kilders serier. Dette er mest markant for de private investeringer, hvor nationalbankens serie er langt mere fluktuerende end nationalregnskabet. Det ser faktisk ud som om, at nationalbankens serie stadig indeholder en vis sæsonvariation. Nationalregnskabet serier for Y_{tr} og py_{tr} stemmer rimeligt godt overens med nationalbankens.

Alt i alt er det altså ikke helt problemfrit at indføre nationalregnskabet som ny kilde for finbk's reale variabler. Argumenterne for at indføre nationalregnskabet som kilde er *i*) de reale serier i finbk bliver kvartalsvise versioner af de tilsvarende årlige serier i adambk, *ii*) kilden til de reale serier bliver offentligt tilgængelig (modsat nu) og *iii*) det brud, som vil opstå efter 1.kvartal 1987, er kun et midlertidigt problem, jf. tilbageføringen af det kvartalsvise nationalregnskab.

III En ny $iwnz$ -serie

Kilden til $iwnz$ (marginal rente på nationalbankens udlån til pengeinstitutter) er nationalbankens kvartalsoversigt. Før 1985 har serien været opgjort som den marginale rente ved træk over lånerammesystemet. Fra 1985 I har $iwnz$ været sat lig pengemarkedsrenten $iwmm$.

iwnz optræder som alternativrente i *Wbbz*-relationen. Da lånerammesystemet bortfaldt i 1985, har man ment, at den relevante alternativrente var *iwmm*. Derfor er *iwnz* blevet sat lig *iwmm* efter 1985 I. Dette er imidlertid en lidt uheldig sammenblanding af modelvariabel og databankvariabel. *iwnz* er defineret som en lånerente i nationalbanken og *ikke* som en alternativrente, selv om den i nærværende tilfælde kan fortolkes som sådan.

Man kan tænke sig to mulige løsninger på dette problem.

En mulighed er simpelthen at trunkere tidsserien *iwnz* i databanken fra og med 1985 I. Argumentet for dette er, at lånerammesystemets bortfald i 1985 implicerer, at der herefter ikke kan eksistere nogen veldefineret rente for systemet.

En anden mulighed er at forsøge at konstruere en "rigtig" udlånsrente-serie, så længe der er tilgængelige data for en sådan. Nationalbankens kvartalsoversigt indeholder tal efter 1985, som kan benyttes som udlånsrente. Fra 1985 til 1987 kan renten ved belåning af indlånsbeviser bruges som udlånsrente. Pr. 1. august 1987 suspenderedes muligheden for belåning af indlånsbeviserne, men samtidig indførtes muligheden for låntagning ved træk på folio. Dette sker til en rente, som oplyses dagligt. Denne rente findes også i nationalbankens kvartalsoversigt. Pr. 1. april 1992 bortfaldt adgangen til træk på folio. Efter denne dato må vi derfor - indtil videre - sætte *iwnz* lig *iwmm*.

Da udlånsrenterne ændres med "skæve" frekvenser, må man udregne en gennemsnitlig rente for hvert kvartal ved et vejet gennemsnit af renterne gennem et kvartal, hvor vægtene udgøres af det antal dage hvor et givet renteniveau er observeret. I figur 1 er den foreslåede *iwnz*-serie afbildet sammen med *iwmm*. Som det fremgår af figuren er der i de senere år ikke nogen betydelig forskel mellem *iwmm* og *iwnz*.

Figur 5. *iwmm* og revideret *iwz*-serie